

dr hab. Dariusz Bazaliński, prof. UR
Kierownik Laboratorium Badań Innowacyjnych w Pielęgniarstwie
Kolegium Nauk Medycznych
Uniwersytet Rzeszowski


Dziekan
Wydziału Nauk o Zdrowiu
prof. dr hab. Alina Borkowska

Ocena rozprawy doktorskiej
mgr Grzegorza Ulenberg

pt. „Występowanie objawów lęku i jakość życia u personelu pielęgniarskiego oddziałów intensywnej terapii”

pod kierunkiem prof. dr hab. Marii Teresy Szewczyk

Pielęgniarstwo jest samodzielnym zawodem medycznym regulowanym ustawą o zawodzie wraz z obowiązującymi rozporządzeniami. Przygotowanie do samodzielności i decyzyjności zawodowej w procesie nauczania ma duże znaczenie dla adeptów pielęgniarstwa, którzy zaczynają samodzielne zmagania związane z codziennym trudem prowadzenia opieki nad osobami chorymi i w stanie ostrych schorzeń zagrażających życiu. Pielęgniarstwo anestezyjologiczne i intensywnej opieki stanowi jedną z 13 dziedzin pielęgniarstwa. Niewątpliwie to prężnie rozwijająca się dziedzina, której przedstawiciele są narażeni na wysokie ryzyko stresu z racji prowadzonej opieki i współdziałania w leczeniu krytycznie chorych z wykorzystaniem inwazyjnych instrumentalnych metod. Praca zawodowa jest jednym z głównych korelatów dorosłego życia i stanowi nieodłączny element funkcjonowania w społeczeństwie. Jednym z czynników warunkujących zdrowie są warunki pracy. Sytuacje stresogenne w pracy zawodowej pielęgniarek/rzy anestezyjologicznych mogą wynikać z czynników związanych z komunikacją interdyscyplinarną, warunkami pracy, obciążeniami pracą. Dysertacja doktorska mgr Grzegorza Ulenberg zajmuje miejsce w nurcie problematyki jakości życia związanej z funkcjonowaniem zawodowym. Przedstawiona do recenzji praca zwniera 125 stron maszynopisu w tym 140 cytowań literatury światowej (38 anglojęzycznej i 102 krajowej) z ostatnich lat poruszającej problematykę omawianych zagadnień. Spis rycin; 17, spis tabel; 45, oraz aneks zawierający; wzory kwestionariuszy badawczych, zgodę Komisji Bioetycznej.

Dysertacja posiada typową konstrukcję pracy naukowej składającą się z części; teoretycznej, metodologicznej, wynikowej oraz dyskusji. Część teoretyczna zajmuje 21 stron i poświęcona jest tematyce stresu i jego wpływie na jakość życia w zakresie funkcjonowania zawodowego. Część metodologiczna jest spójna, opisana w sposób poprawny i przejrzysty. Celem głównym pracy Doktoranta była ocena występowania stresu pourazowego i jakości życia u personelu pielęgniarskiego oddziałów anestezjologii i intensywnej terapii oraz ich wpływu na możliwość wykonywania obowiązków zawodowych. Do sformułowanego celu ustalono siedem problemów i hipotez badawczych. Głównymi zagadnieniami poruszonymi w konstrukcji problemów badawczych było poznanie wpływu wybranych zmiennych warunkujących zjawisko stresu i jakości życia. Przeprowadzone badanie miało charakter poznawczy i opierało się na metodzie sondażu diagnostycznego z wykorzystaniem technik ankietowania. Dobór i prezentacja próby kontrolnej dodatkowo podnosi walory naukowej obiektywności pracy. Kryteria doboru zostały określone w oparciu o takie zmienne jak; wykształcenie zawodowe, specjalizacja kierunkowa i miejsce praktyki. W części metodologicznej brakuje określania próby całkowitej badanych (personel anestezjologiczny szpitali w kilku województwach), która jest istotna do oceny całościowej w zakresie jak i obszarze prowadzonych badań. Do oceny badanej próby wykorzystano kwestionariusze standaryzowane; jakości życia SF-36 oraz Zrewidowaną Skalę Wpływu Zdarzeń (IES-R), oraz kwestionariusz autorski. Dobór narzędzi jest celowy jednakże nie doszukano się informacji dlaczego Doktorant zdecydował się na wymienione kwestionariusze. Opis kwalifikacji do badań jest przejrzysty i nie budzi wątpliwości. Recenzowany materiał stanowi łącznie 121 osób (z 250 zaproszonych osób do badania) w grupie zasadniczej w tym 81% kobiet i 19% mężczyzn i 55 w porównawczej (80% kobiet i 20% mężczyzn). Współczynnik zwrotu kwestionariuszy był na poziomie około 50%. Analizę zmiennych wyliczono stosując współczynnik korelacji R Spermmana, U Manna-Whitneya, test rang Kruskala-Walisa, do porównania wielu prób niezależnych testy POST HOC. Obliczenia i wykresy zawarte w wynikach badań wykonano na programie Statistica 10.0. Za poziom istotności α przyjęto wartość 0,05.

Część wynikowa zawarta jest na 34 stronach, opisana w podrozdziałach tematycznych wraz z jednoczesną analizą hipotez. Każdy podrozdział w części wynikowej prezentuje dane ogólne następnie szczegółowe dotyczące weryfikacji założonych hipotez. Wprowadzony układ, bez rozdziału dotyczącego weryfikacji hipotez nie zaburza prezentacji danych i opisów wynikowych. Wyniki zostały opracowane starannie z wykorzystaniem rycin i tabel, opatrzone właściwym komentarzem. Zwrócono uwagę iż brak jest zestawień statystycznych dotyczących

poziomu stresu i jego wpływu na postrzeganą jakość życia, zapewne takie informacje ubogaciły by część wynikową, stwarzając pole do szerszej dyskusji.

W części dyskusyjnej autor odnosi się do wyników własnych i polemizuje z innymi autorami. Forma przedstawionej dyskusji jest czytelna i zrozumiała, większość cytowani jest polskojęzycznych, jednakże jest mało samodzielnych przemyśleń wynikających z uzyskanych danych związanych z problematyką podejmowanego tematu. Mając na uwadze, że większość założonych hipotez w rozdziale metodologii nie została potwierdzona należałoby szerzej pokierować dyskusją aby wskazać kierunki przyszłych badań i rozważań dotyczących poruszanego problemu, który niewątpliwie jest ważny dla dziedziny i stale aktualny w zawodach medycznych. Wnioski wynikające z podjętych badań i przeprowadzonej analizy statystycznej są poprawnie sformułowane. Drobne błędy edytorskie jak; brak zaznaczonych stron, podpisów tabel i rycin w tekście powodują pewne problemy w doszukiwaniu się wybranych fragmentów pracy, jednakże nie wpływają na merytorykę dysertacji.

W mojej ocenie Doktorant spełnił wymogi formalne dotyczące przygotowania założeń badawczych i dysertacji. Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki rekomenduję dysertację doktorską, która obejmuje wszelkie elementy niezbędne do uznania jej za podstawę nadania stopnia naukowego doktora w świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki Dz.U. 2003 nr 65 poz. 595.

Mam zaszczyt przedłożyć Wysokiej Radzie Wydziału Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy pozytywną ocenę dysertacji doktorskiej mgr Grzegorza Ulenberg do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Rzeszów 12.08.2023

dr hab. Dariusz Bazaliński, prof. UR
specjalista pielęgniarstwa
chirurgicznego ratunkowego
nr rej. 2800687p

dr hab. Dariusz Bazaliński, prof. UR